

УДК [502.174+620.92+631.147]:33.021(477)

Мірошниченко В. В., Тьорло В. О.

ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

У статті досліджено стан забруднення довкілля в Україні через панування традиційних технологій, що базуються на надмірному споживанні природних ресурсів та їх нераціональному використанні. Висвітлено наявні в наш час проблеми становлення «зеленої» економіки та заходи щодо їх розв'язання.

Метою дослідження було висвітлення екологічних наслідків нераціонального використання природних ресурсів України в основних видах економічної діяльності, обґрунтування необхідності модернізації господарства нашої країни за принципами «зеленої» економіки, розкриття основних напрямів розв'язання наявних у наш час у зв'язку з цим проблем.

У процесі підготовки статті було використано методи економічного аналізу, статистичний, порівняльний, системного підходу, а також прийоми групування і графічної інтерпретації виявлених закономірностей.

Проаналізовано кількість утворення відходів в Україні за видами економічної діяльності за період 2010–2017 рр. та поводження з ними. Розкрито обсяги постачання електроенергії від поновних джерел та структуру їхнього приросту і особливості нарощування їхніх потужностей за регіонами країни. Окреслено наявні недоліки.

Досліджено екологічні проблеми аграрної сфери та стан ґрунтового покриву. Визначено першочергові заходи щодо їх усунення.

Розкрито необхідність формування у населення «зеленого» світогляду і виховання екологічного мислення. «Зелена» складова має охоплювати виховні та навчальні програми всіх ланок освітнього процесу.

Обґрунтовано доцільність для розв'язання проблем становлення «зеленої» економіки в Україні вирішення питань забезпечення ефективного правового регулювання в суспільстві взаємовідносин суб'єктів господарювання і охорони природного середовища.

Ключові слова: «зелена» економіка, стійкий розвиток, відновлювані джерела енергії, переробка відходів, органічне агропродукування.

JEL classification: M645

Вступ і постановка проблеми. Критичний екологічний стан природного середовища України унеможливило стійкий розвиток господарства. Тому актуального значення набуває перехід від наявних технологій, що базуються на надмірному споживанні природних ресурсів та їхньому нераціональному використанні, до «зеленої» економіки. Для реалізації вказаного підходу необхідним є наукове обґрунтування програм становлення сталого екологічно розвитку в різних галузях господарства та сферах суспільної діяльності країни.

У доповіді України до Конференції ООН зі сталого (збалансованого) розвитку Ріо+20 (проект) наведено таке трактування поняття «зеленої» економіки: ««Зелена» економіка – це економіка, результатом якої є покращення добробуту людей та соціальної справедливості з одночасним значним зниженням екологічних ризиків та екологічного дефіциту» [2].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Існує багато вітчизняних і зарубіжних досліджень, пов'язаних із проблемами екологізації галузей господарства та впровадження в них «зеленої» економіки. Окремі аспекти раціонального природокористування досліджували такі українські вчені, як Я. Коваль, С. Лісовський, Л. Руденко, В. Шевченко, І. Черваньов, Є. Хлобистов. Проблема «озеленення» економіки займалися Б. Буркинський, Т. Галушкіна, М. Като, З. Герасимчук, П. Кругман, В. Реутова, А. Харічкова, М. Хвесик, Л. Мельник, Л. Гринів та ін. Серед зарубіжних учених варто згадати Р. В. Кейтса, А. А. Лейзеровича, Т. М. Перріса, Дж. Ю. Стиглиця, які займалися розробкою методології дослідження стійкого розвитку та шляхами впровадження «зеленої» економіки. Також можна назвати міжнародні інституції, що задіяні у процесі розробки та впровадження концепції «зеленої» економіки: Програма ООН

Таблиця. Обсяги утворення відходів за видами економічної діяльності за 2010–2016 роки, тис. т.

Рік	Усього	Економічна діяльність підприємств та організацій	У тому числі							Домогосподарства
			Сільське, лісове та рибне господарство	Видобувна промисловість і розроблення кар'єрів	Переробна промисловість	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Інші види економічної діяльності	
2010	425 914,2	419 191,8	8568,2	321 889,8	75 950,4	8641,0	1698,7	189,0	2254,7	6722,4
2011	447 641,2	442 464,4	12 438,2	330 301,9	79 554,7	9901,2	7253,2	497,9	2517,3	5176,8
2012	450 726,8	442 757,4	10 238,7	338 025,0	78 814,8	9812,0	1003,9	519,2	4343,8	7969,4
2013	448 117,6	439 091,4	10 311,8	341 363,2	74 279,0	9346,4	1011,2	639,3	2140,5	9026,2
2014*	355 000,4	348 686,1	8451,4	267 506,1	64 755,8	5972,7	612,5	131,2	1256,4	6314,3
2015*	312 267,6	306 214,3	8736,8	232 642,4	56 506,3	6597,5	594,2	89,9	1047,2	6053,3
2016*	295 870,1	289 523,6	8715,5	217 907,8	53 857,9	7511,5	457,4	88,9	984,6	6346,5

* Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Джерело: Державна служба статистики України [8]

із навколишнього середовища (ЮНЕП), Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), IFOAM (Міжнародна федерація рухів органічного сільського господарства) та ін.

У 2009 р. було прийнято «Стратегію зеленого зростання ОЕСР» [3]. В Європі офіційним документом із цього питання є «Дорожня карта та стратегія ресурсоефективної зеленої економіки Європи». Також прийнято «Дорожню карту низьковуглецевого зеленого зростання» для країн Азії та Тихого океану [4]. У Росії модель «зеленої» економіки висвітлено в доповіді «Стратегія 2020» [5], а в Казахстані розроблено Концепцію переходу до «зеленої» економіки [6]. У 2012 р. Україна приєдналась до «зеленої» платформи ЮНІДО, що зазначено в Державній програмі внутрішнього виробництва до 2015 р. та Законі України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» [7].

Проте в наш час цілісної програми трансформації господарства України на принципах «зеленої» економіки поки що не створено.

Невирішені частини проблеми. Немає комплексної програми трансформації господарства за принципами «зеленої» економіки в окремих галузях, регіонах та в цілому у країні.

Мета та завдання статті: проаналізувати кількість утворення відходів в Україні за видами економічної діяльності та поводження з ними, вивчити обсяги постачання електроенергії від відновлюваних джерел у цілому по країні та в регіональному аспекті, висвітлити стан ґрунтового покриву України та основні екологічні проблеми аграрної сфери; виокремити нагальні

проблеми становлення «зеленої» економіки в країні та основні напрями їх усунення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теперішній стан української економіки вирізняється надзвичайно високою ресурсоемністю і значним рівнем забруднення усіх компонентів природного середовища. Абсолютні обсяги утворення відходів за видами економічної діяльності в Україні за період 2010–2016 рр. наведено в таблиці.

За даними Державної служби статистики України, найбільші обсяги утворення відходів у нашій країні – у видобувній промисловості (73,6 % від підсумку за 2016 р.). Друге місце займає переробна промисловість (18,2 %), на третьому місці – сільське, лісове та рибне господарство (2,9 %), на четвертому місці – електроенергетика та газове господарство (2,5 %). Вказані чотири види економічної діяльності утворили в 2016 р. 97,2 % загального обсягу відходів в Україні. Крім того, на домогосподарства припадає 2,1 % утворення відходів у їхньому загальному в Україні обсязі. На інші види економічної діяльності припадає менше ніж один відсоток утворення відходів.

Серед регіонів України за утворенням відходів різко виділяються Дніпропетровська та Кіровоградська області, в яких у 2016 р. їх було утворено відповідно 205 та 34 млн т. В інших областях обсяги утворення відходів значно менші. Зокрема, на підконтрольній Україні території Донецької області за вказаний період було утворено 20 млн т відходів, а в Полтавській і Запорізькій областях, що в ранжованому ряді займають наступні місця, – по 5 млн т. Найменший

обсяг відходів був у Закарпатській (155 тис. т), Чернівецькій і Херсонській (по 388 тис. т) областях.

Слід зазначити, що із накопичених відходів поки що утилізують незначну їхню частку. Загалом по Україні питома вага утилізованих відходів у 2016 р. становила 28,6 %, у Дніпропетровській області цей показник був на рівні 32,9 %, а в Кіровоградській – 8,9 %. Зовсім мало спалюють – 0,4 % відходів. Решту відходів видаляють у спеціально відведених місцях. У 2016 р. в цілому по країні їх було видалено 157 млн т, що становить 53,2 %. Решту відходів накопичують на сміттєзвалищах, шламонакопичувачах та інших спеціалізованих об'єктах. Загальний обсяг накопичених в Україні упродовж експлуатації відходів у спеціально відведених місцях і об'єктах на початок 2017 р. становить 12,4 млрд т, із них у Дніпропетровській області – 10,2 млрд т, у Кіровоградській – 375 млн т. На полігонах відходів м. Києва накопичено близько 12 млн т [8].

При цьому слід зазначити, що крім вказаних обсягів відходів, що накопичені у спеціально відведених місцях, є ще так звані стихійні звалища побутових відходів і сміття. Відповідної статистичної інформації щодо них немає, однак за експертними оцінками їхня кількість є значною.

Площа, що її займають відходи, загалом по країні зіставна з територією середньої за розміром області.

Господарство України вирізняється також високим рівнем енергоспоживання. На одиницю виробленої продукції у нашій країні використовують значно більше електроенергії порівняно з розвиненими країнами Західної Європи. При цьому частка постачання енергії від поновних джерел (ПДЕ) у загальному обсязі постачання первинної енергії за період 2010–2016 рр. зросла в Україні з 1,7 % до 3,9 %. Найбільше зростання із поновних джерел енергії за вказані роки припадає на енергію біопаливних відходів, питома вага яких збільшилася з 1,1 % до 3,1 %, тоді як зростання частки гідроенергетики, вітрової та сонячної енергії становило 0,1 % кожної.

Нова потужність, введена у 2017 р., МВт
(станом на 1.07.2017)

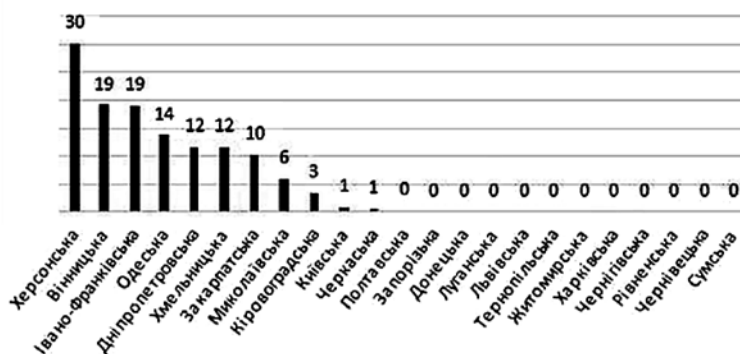

Рис. 1. Створені нові потужності СЕС у розрізі областей
Джерело: [8]

Встановлена потужність, МВт
(станом на 1.07.2017)

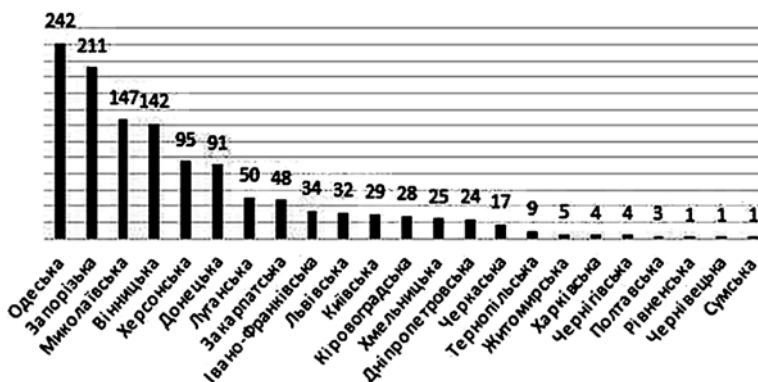

Рис. 2. Встановлена потужність ПДЕ у розрізі областей
Джерело: [8]

Проте у 2017 р. відбулися значні зміни у структурі приросту поновних джерел енергії (рис. 1).

Станом на 1 липня 2017 р. загальна потужність об'єктів ПДЕ становила 1244,2 мВт. За типом генерації потужність СЕС була на рівні 649 мВт, ВЕС – 438 мВт, місцевих ГЕС – 93 мВт, з біомаси – 39 мВт і з біогазу – 26 мВт. Найбільший обсяг потужностей ПДЕ було введено в Херсонській (30 мВт), Вінницькій та Івано-Франківській (по 19 мВт) областях – на вказану дату зосереджено 60 % всіх потужностей ПДЕ (рис. 2).

В Україні з листопада 2012 р. для суб'єктів господарської діяльності та приватних домогосподарств діють «зелені» тарифи на електричну енергію, вироблену на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії, та надбавки до «зелених» тарифів за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва [9].

Згідно із законом про електроенергетику, за своєю сутністю «зелений» тариф є таким тарифом, за яким оптовий ринок електричної енергії України зобов'язаний закуповувати електричну енергію, що була вироблена з альтернативних джерел енергії. Вказаний тариф введено для стимулювання суб'єктів господарювання виробляти електроенергію з альтернативних джерел. Для наземних СЕС потужністю 17,0–16,0–15,0 Єст / кВт·год передбачено зниження тарифу упродовж трьох найближчих років на 10 % з 2020 та 2025 рр. При цьому надбавка в розмірі 3 %–5 % до «зеленого» тарифу за використання обладнання українського виробництва вводиться до 2030 р., але не поширюється на об'єкти електроенергетики, введені в експлуатацію після 2025 р.

Слід зазначити, що розміри та умови встановлення «зелених» тарифів недостатньою мірою заохочують суб'єктів господарювання для виробництва електроенергії з альтернативних джерел. Так, зі встановлених на 1 серпня 2017 р. 1209 МВт потужності ПДЕ, майже п'ята їхня частина (19,4 %) потужністю 235 МВт не виробила жодного кВт/год електроенергії. Крім того, НКРЕКП часто міняє тарифи. Останнім часом Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, їх змінювала постановами від 29 грудня 2017 р. № 1617, 23 березня 2018 р. № 358 [10].

Проте слід зазначити, що розвиток альтернативних джерел енергії не є дешевим і вимагає значних капіталовкладень. Особливо це стосується потужних електростанцій. При цьому окремі «зелені» напрями супроводжуються негативними наслідками. Зокрема, на практиці вже доведено, що виробництво електроенергії за допомогою вітрогенераторів супроводжується генерацією ультразвуку частотою понад 20 герц, що має шкідливу психотропну дію. Крім того, для такого виробництва електроенергії, як і розвитку «сонячної» електроенергетики, як показує відповідний досвід Японії, немає значних територій, вільних площ, а тому ціна на них надто висока.

Велике занепокоєння у фахівців-екологів викликає стан ґрунтового покриву нашої країни, останнє планове обстеження якого було проведено в останній чверті ХХ ст. Відповідно до тодішнього законодавства обстеження якісного стану земельних угідь проводили не рідше ніж раз на п'ять років. Однак у наш час, через брак моніторингу за сільськогосподарськими угіддями, в першу чергу за орними землями, що зазнають найбільшого антропогенного впливу,

природна родючість та інші суттєві характеристики ґрунтових відмін нашої країни постійно погіршуються. Унаслідок цього Україна зазнає значних економічних збитків.

Перш за все, йдеться про зниження родючості ґрунтового покриву, яка значною мірою залежить від організації аграрного виробництва та сільськогосподарського землекористування, що застосовується в господарствах країни і визначається аграрною політикою держави.

У наш час сільськогосподарська продукція у структурі українського експорту посідає провідне місце. В окремі роки її питома вага в загальній вартості експорту сягає 38–40 %. Тому якщо становище з використанням земельних ресурсів України найближчим часом кардинально не зміниться на краще, наша країна втратить можливість отримувати за рахунок сільськогосподарського виробництва, яке за раціональної організації використовує поновні ресурси, значні обсяги валютних надходжень.

У зв'язку з тим, що аграрний сектор використовує переважну частину території країни (понад 65 %), а якість сільськогосподарської продукції через харчові ланцюги безпосередньо впливає на стан здоров'я населення, негативні екологічні наслідки сільськогосподарського виробництва мають бути зведені до мінімуму [8].

Такі питання, як рівень розораності території країни, раціоналізація структури посівних площ з урахуванням особливостей ґрунтових відмін, орографія угідь і ступінь зволоження, оптимізація використання пестицидів мінеральних та органічних добрив, потребують нагального вирішення. Це не тільки дасть змогу зменшити ступінь забруднення та ерозію ґрунтового покриву, а й суттєво збільшити продуктивність угідь і якість сільськогосподарської продукції, а отже і ефективності аграрного сектора і економіки країни загалом.

У реалізації парадигми господарського розвитку України на екологічних засадах важливе значення має формування у населення відповідного «зеленого» світогляду. В цьому аспекті виховання має охоплювати всі ланки освітнього процесу, починаючи з дошкільних навчальних закладів і закінчуючи підготовкою фахівців вищої кваліфікації для різних рівнів управління і галузей господарства.

Відповідно до реалій нашої країни, програма навчальної дисципліни «Зелена економіка» має враховувати деструктивні зміни основних компонентів природного середовища, технологічну недосконалість переважної частини виробництва основних видів продукції, застарілість

виробничої та соціальної інфраструктури, а також прогресивні моделі екологічно збалансованої економіки та можливі засоби комплексного вирішення проблем сталого розвитку. При цьому необхідно використати регіональний підхід, який має у кожному конкретному випадку враховувати специфіку всієї сукупності передумов господарського розвитку та економічної вартості природно-ресурсного потенціалу, цінності екологічних активів. Однак екологічний підхід необхідно реалізовувати поряд із навчальним також у виховному процесі. Становлення у населення «зеленого» світогляду – це тривалий процес. Проте без цього досягти бажаного результату щодо становлення в країні «зеленої» економіки неможливо. Він є основою всіх трансформаційних змін [11].

У наш час соціально-економічний розвиток України відбувається за умов військового протистояння на Донбасі та анексії Криму, що змінило конфігурацію всього господарського комплексу країни, його ресурсозабезпечення, соціальні й економічні зв'язки між вітчизняними та іноземними суб'єктами господарювання і суттєво вплинуло на ефективність економіки. З огляду на це спеціалізована програма має враховувати вказані особливості при обґрунтуванні заходів із модернізації вітчизняної економіки.

Висновки та пропозиції щодо напрямів подальших досліджень. Високий ступінь ресурсо- та енергоємності господарства України, значний рівень забруднення основних компонентів природного середовища та зменшення біорізноманіття зумовлюють необхідність наукового обґрунтування програм комплексної трансформації господарства країни за принципами «зеле-

ної» економіки, перш за все, у галузях, що мають необхідні передумови для свого розвитку.

Першочергове значення для становлення «зеленої» економіки в Україні має обґрунтування заходів щодо вирішення економічних, світоглядно-виховних і правових проблем і впровадження організаційних чинників державної підтримки трансформації господарства на рівні країни, галузей і регіонів.

Актуальне значення має запровадження реальних податкових пільг і податків, використання цільових субсидій на створення екологічно безпечних виробництв та інших економічних інструментів, що заохочували б суб'єктів господарювання до реалізації завдань «зеленої» економіки.

Створення цілісної системи формування у населення «зеленого» світогляду та екологічного мислення через формування відповідних виховних та навчальних програм на всіх ланках освітнього процесу від дошкільних до вищих закладів, що готують фахівців для різних галузей і сфер суспільства та рівнів управління у країні.

Пропозиції щодо подальших досліджень полягають в обґрунтуванні заходів щодо реалізації принципів «зеленої» економіки з урахуванням галузевої та регіональної специфіки на різних рівнях управління і створення цілісного механізму державного регулювання щодо раціонального використання ресурсів та збереження і відтворення природного середовища. Важливе значення в реалізації цього має надання пропозицій щодо удосконалення екологічного законодавства України з урахуванням сучасних реалій та вивчення зарубіжного досвіду формування «зеленої» економіки.

Список літератури

1. Гринів Л. Екологічна економіка : навчальний посібник / Л. Гринів. – Львів : Магнолія 2006, 2015. – 359 с.
2. Доповідь України до Конференції ООН зі сталого (збалансованого) розвитку Ріо+20 (проект) / за ред. Л. Г. Руденка. – Київ : Інститут географії НАН України, 2012. – 69 с.
3. Declaration on Green Growth, adopted at the Meeting of the Council at Ministerial Level on 25 June 2009. Organization for economic cooperation and development [Electronic resource]. Paris, 2009. – Mode of access: www.oecd.org/env/44077822.pdf. – Title from the screen.
4. Europe 2020: a European strategy for smart, sustainable and inclusive growth. European Commission [Electronic resource]. Brussels, 2010. – Mode of access: http://europa.eu/press_room/pdf. – Title from the screen.
5. Навстречу «зеленой» экономике России (обзор). Институт устойчивого развития Общественной палаты Российской Федерации. Центр экологической политики России [Электронный ресурс]. 2012. – Режим доступа: http://sustainabledevelopment.ru/upload/File/Reports/ISD_UNEP_GE_Rus.pdf. – Заглавие с экрана.
6. Энергия единства. «Зеленая» экономика: глобальный тренд развития [Электронный ресурс] / отв. ред. А. Тастенов // KAZENERGY. – Astana. – 2013. – № 2 (57).6. – Режим доступа: <http://www.kazenergy.com>. – Заглавие с экрана.
7. Закон України про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 26.– Ст. 218. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>. – Назва з екрана.
8. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрана.
9. Зелений тариф, впровадження проєктів для фізичних та юридичних осіб. Заробіток на альтернативній енергетиці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nerc.gov.ua>. – Назва з екрана.
10. Про внесення зміни до Закону України «Про електроенергетику» щодо коефіцієнтів «зеленого» тарифу для електроенергії, виробленої з використанням альтернативних джерел енергії [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2017. – № 4. – Ст.47. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/1804-19>. – Назва з екрана.

11. Мірошніченко В. В. Екологізація навчального процесу у вищих навчальних закладах України / В. В. Мірошніченко // Теоретичні аспекти та практичні проблеми управління, економіки та природокористування в Україні:

матер. міжнар. наук.-практ. конфер. / відп. ред. І. О. Петровська. – Київ : Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського, 2017. – С. 141–143.

References

- Gryniv, L. S. (2015). *Ecological economy*. Lviv: Magnoliya 2006.
- Rudenko, L. G. (Ed.). (2012). *Ukrainian report to conference of UNO in respect of permanent (balanced) development of Rio+20 (project)*. Kyiv : Institute of Geography NAS of Ukraine.
- Organization for economic co-operation and development Declaration on Green Growth, adopted at the Meeting of the Council at Ministerial (2009). Retrieved from <http://www.oecd.org/env/44077822.pdf>.
- Europe 2020: a European strategy for smart, sustainable and inclusive growth. (2010). European Commission. Retrieved from http://http://europa.eu/press_room/pdf.
- Towards a "green" economy of Russia (review). (2012). Institute for Sustainable Development of the Public Chamber of the Russian Federation, Center for Russian Environmental Policy. Retrieved from http://sustainabledevelopment.ru/upload/File/Reports/ISD_UNEP_GE_Rus.pdf.
- Energy unity. (2013). "Green" economy: the global trend of development. Retrieved from <http://www.kazenergy.com/ru/2012-06-20-08-42-46/2012-06-20-13-01-53/9027-l-r.html>.
- The Law of Ukraine "Of basic principles (strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine till 2020". (2010). Verkhovna Rada web portal. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>.
- State Statistics Service of Ukraine. (2018). Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- "Green" rate, implementation of the projects for individuals and legal entities. Revenue in alternative energy. (2018). Retrieved from <http://www.nerc.gov.ua>.
- On Amendments to the Law of Ukraine "On Electricity" concerning the coefficients of the "green" tariff for electricity produced using alternative energy sources / Ukrainian Parliament information (UPI). (2017). – Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/go/1804-19>.
- Miroshnychenko, V. V. (2017). Ecologizing of study process in Ukrainian institutions of higher education: Theoretical aspects and practical problems of management, economy and nature management in Ukraine. Kyiv: Tavriya National University n. a. V. I. Vernadskiy.

V. Miroshnychenko, V. Tyorlo

PROBLEMS OF MAKING THE "GREEN" ECONOMY IN UKRAINE

It is researched in this article that the status of environmental pollution in Ukraine is connected with the traditional technology domination based on excessive natural resources consumption and its irrational usage. The paper describes existing at the current time problems of formation of the "green" economy and measures necessary to solve it.

The goal of the research is to describe the ecological consequences of irrational usage of natural resources of Ukraine at the basic kinds of economic activities, to ground the necessity of modernization of our country's economy using "green" economy principles, to open the general directions of solving the related problems existing at our times.

When writing this paper, the following methods were applied: methods of economical analysis, statistical, a comparative approach, systemic thinking, as well as a grouping method and the method of graphical diagrams of revealed regularities.

The analysis focused on the volumes of waste creation in Ukraine as per types of economic activities during the period of 2010–2017, which revealed the volumes of electricity support from renewable sources and the structure of their growth and peculiarities of development in the country's regions. The author outlined the existing disadvantages.

We researched ecological problems in the agricultural area and the status of the soil cover. The first-priority measures were substantiated to solve these problems.

It appears necessary to form a "green" world-view among our population and develop ecological thinking. The "green" part should cover training and educating programs of all lines of the education process, starting from preschool institutions and ending with training high class specialists for different areas and levels of management in the country.

It is expedient to solve problems of formation of "green" economy in Ukraine in order to solve the issues of supply of an effective legal regulation in society through the relationship among agents of business and protection of the natural environment.

Keywords: green economy, sustainable development, renewable energy sources, waste processing and organic agri-production.

Матеріал надійшов 30.04.2018